

Ikea med tidenes ryddeaksjon

SIDE 6 OG 7

FREDAG
1. APRIL 2011
NR. 25 - ÅRGANG 19
LØSSALG KR. 10,-

ÅSANE OG OMEGN

ÅSANE Tidende

HVER TIRSDAG OG FREDAG

Kulturvern i Åsane

– Jeg er lei meg og skuffet over Bergen kommune sin manglende innsats for å ta vare på kulturminnene våre, sier historiker Kenneth Bratland, som tok Åsane Tidende med på en ekskursjon for å vise tilstanden til noen av de verneverdige bygningene i bydelen vår.

SIDE 4 OG 5

TIPS OSS 55 18 50 00

Flaktveitmysteriet oppklart

SIDE 3

Kristoffer (10) gjør ting du ikke kan

SIDE 8

Gospelfest med Calvin

SIDE 12 OG 13

Søndagsåpen butikk i Åsane,
Ulvedal Torg, åpent kl. 10-21

BUNNPRIS

EIDSVÅG AUTO AS

Aut. bilverksted • Karrosseri
Verksted

Eidsvågbakken 21 - 5105 Eidsvåg

Tlf. 55 25 10 20

E. SJØSTRØM

Aut. rørleggermester

Helleveien 44, 5038 Bergen
Tlf. 55 39 24 90 • Fax: 55 39 24 91
E-post: esjostrom@varmeogbad.no

VARME & BAD

“Jeg kjenner Åsane”

Remy Brekke 98 68 67 87

PRIVATmegleren
Vikøbe & Jørgensen

- Rørinspeksjon • Søk vannlekkasjer rør
- Åpning av tett kloakk • Gravefri rørfornyng
- Slamsuging • Rehabilitering av gamle oljetanker

DØGNVAKT 40 00 52 95

VITEK

Tlf. 55 50 79 50 • www.vitek.no

BRILLER SYNSPRØVER KONTAKTLINSER

RING OSS
FOR
TIMEAVTALE

V.Torggt. 8 - Tlf. 55 33 89 70
Strandgt. 3 - Tlf. 55 32 33 99
Arken Senter - Tlf. 55 19 38 10

– En skam

– Det er en stor skam at Bergen kommune ikke gjør noe for kulturvernet i Åsane, sier historiker Kenneth Bratland, som tok Åsane Tidende med på en ekskursjon for å vise tilstanden til noen av kulturminnene i bydelen vår.

Tekst og foto:
Magne Fonn Hafskor
magne@asaneidende.no

Kenneth Bratland er også styremedlem i Åsane historielag, i tillegg til at han så langt har skrevet tre bind av bygdeboken. Han er oppvokst og bor fortsatt i Mjølkeråen, og er nok bydelens fremste kapasitet på hva som finnes av verneverdige ting i bydelen - og ikke minst tilstanden på disse.

Fagre ord

Så legger han heller ikke to fingre i mellom når han tar oss med rundt til det ene forfalne byggverket etter det andre.

– Det jeg viser deg nå, er bare en liten del av elendigheten, sier han.

– Jeg leser i Åsane Tidende at byråd Lisbeth Iversen (KrF) mener at hun har gjort mye for kulturvern i Åsane. Det er dessverre bare en halv sannhet. Hun har kommet med flere løfter, blant annet om tunet på Almås. Men de siste årene har det ikke blitt mye annet enn fagre ord fra henne.

Også kulturbyråd Harald Victor Hove (H) får passet sitt påskrevet.

Byrådet har ansvaret

– Dessuten er det trist at vi har en kulturbyråd som mener at leder av Åsane historielag kan holde seg ute i skogen i Hetlebakke mens han tar seg av kulturen, sier han.

Ordene fra Hove falt på møtet i Åsane kultursenter 16. mars, der kulturbyråden informerte om kulturhusplanene. Samtidig presiserte han at fagansvaret for kulturminner hviler på Lisbeth Iversen.

– Jeg må si at jeg er lei meg og skuffet over Bergen kommune sin manglende innsats for å ta vare på kulturminnene våre, sier Bratland, og understreker at dette er en kommunal oppgave. Grunneiere har ikke økonomi til å klare disse loftene selv, og er dermed avhengig av kommunal støtte. Dette er også en lovpålagt oppgave, og han oppfordrer derfor byrådet til at de nå tar dette ansvaret på alvor.

Mangler ressurser

– De må gjerne innlede til samarbeid med Hordaland fylkeskommune, Byantikvaren og Åsane historielag, slik det ble gjort i arbeidet med å sikre postveien, sier han.

– Dessverre mangler Byantikvaren ressurser og penger

til å gjøre en ordentlig jobb utenfor bykjernen. Ansvaret for dette ligger hos Lisbeth Iversen og byrådet. Det er dessverre tydelig at dette er noe de ikke prioriterer. Det nærmer seg valg nå, og det gjør det ikke akkurat mindre interessant å få vite hvem som vil være med og ta vare på vår felles kulturarv.

Også pensjonist Harald Sætre blir med oss på rundturen. Han er tidligere banksjef i Postbanken og mangeårig medlem i Åsane historielag - der han blant annet har ansvaret for å skanne bilder som skal brukes i bygdebøkene.

1700-talls naust

Første stoppested er nederst i Tellevik, der det ligger to 1700-tallsnaust. Begge står til nedfalls, men på det ene har tydeligvis grunneierne innsett problemet og begynt restaureringen på egen hånd. Dette foregår tydeligvis ikke helt etter forskriften. Det opprinnelig gresskleddet taket blir nå erstattet av røde takpanner. Heldigvis har de ikke rort de laftede tømmerveggene, men det er nok bare et tidsspørsmål før disse også må byttes mot mer moderne materialer. Kenneth Bratland ønsker ikke å kommentere den private restaureringen, men ber meg heller få en uttalelse

på dette fra Byantikvaren.

– Rent generelt kan jeg si at det er svært sjeldent med 1700-tallsnaust her på Vestlandet, kommenterer han.

– Dette er absolutt to historieklenodier som burde vært tatt vare på.

– Kan de sammenlignes med sjøbodene i Sandviken?

– Ja, det mener jeg. Hvorfor skal våre kulturminner være dårligere enn de som er innenfor bykjernen?

Ødelagt steintrapp

Like ved naustene smyer en ende av Den trondhjemske postveien seg nedover mellom bebyggelsen. Eller under bebyggelsen, for dette er nok et eksempel på fraværende kulturvern i følge Bratland. Her er det gitt byggetillatelse rett på den historiske veien, uten tanke på at dette faktisk også er kulturhistorie.

– Dette går i hverandre. Naustene er en del av en historisk samling fra den gangen Ditmar Kahrs (1785-1819) eide Tellevik, forteller Bratland.

– Den trondhjemske postveien fra 1780-tallet ender opp i en steintrapp ved sjøen her.

– I den ene steinen er årstallet 1840 hugget inn, legger Harald Sætre til.

Trappen var intakt like frem til Nordhordlandsbroen kom. Da ble det tatt i land et pukkerker, og det meste av trappen raste i sjøen.

– Siden har den lagt slik, sier Sætre, med beklagelse i stemmen.

– Den siste delen av postveien er vekke.

– Dette vitner om en kommune som ikke har kontroll over kulturminnene sine, sier Bratland, som ennå ikke har vist oss det verste.

Huset faller ned

– Våningshuset på bruk nr. 4 i Indre Hordvik har stått til forfall helt siden Bergen tomteselskap kjøpte eiendommen, sier han.

Kenneth Bratland påpekte dette på telefon til tomteselskapet for to år siden. Svaret den gangen var at det ikke fantes midler til å gjøre noe med de gamle bygningsmassene. Ingenting er blitt gjort siden, og i vinter ramlet taket på våningshuset sammen.

– Det har falt gjennom to etasjer, like ned i kjelleren, sier Sætre.

– Nå står hele huset usikret og til nedfalls.

– Jeg vil si det så sterkt at det er Bergen tomteselskap som har ansvaret dersom noen nysgjerrige barn kommer til skade her,

VERNEVERDIG HUS:

– Dette er trist å se. Huset inneholder to verneverdige gamle stuer, så det er ikke tillatt å rive det, sier Kenneth Bratland (til høyre) om dette våningshuset i Indre Hordvik, som har stått til forfall helt siden Bergen tomteselskap kjøpte eiendommen. I vinter ramlet taket sammen. – Nå står hele huset usikret og til nedfalls, sier Harald Sætre (til venstre).

PRIVAT RESTAURERING:

Det opprinnelige gresskleddet taket på 1700-tallsauaset i Tellevik blir nå erstattet av røde takpanner.

ØNSKER SAMARBEID: Lisbeth Iversen åpner nå for dialog med Åsane historielag både om kulturminneregistrering og forvaltning av kulturminnene. (Arkivfoto)

Lisbeth Iversen:

Vil restaurere

– Jeg har tatt initiativ til en dialog mellom Bergen tomteselskap og Fylkesmannen for å se på muligheter for en god forvaltning og restaurering til fellesskapets beste, sier byråd Lisbeth Iversen (KrF).

Hun regner med at denne saken vil få en avklaring i løpet av dette halvåret. Dette lover godt for fremtiden for de verneverdige brukene på Almås og forhåpentligvis også Indre Hordvik. Begge disse gårdene eies av Bergen tomteselskap.

Støtter bygdeboken

Iversen åpner også for dialog med Åsane historielag både om kulturminneregistrering og forvaltning av kulturminnene.

– Byrådet har gitt tilskudd på flere millioner kroner til bygdebokarbeidet i Åsane nettopp fordi vi ser på samarbeid med frivillige organisasjoner som meget viktig, sier hun.

Også kulturbyråd Harald Victor Hove (H) ønsker å kommentere uttalelsene til Kenneth Bratland.

– Jeg registrerer uttalelsen fra bygdebokforfatter Kenneth Bratland, som ikke er fornøyd med byrådets kulturhistoriske satsning i Åsane, sier han.

– Dette sier Bratland samtidig som bygdebokprosjektet i Åsane har fått over 2,3 millioner kroner i støtte, og enda mer over ekstraordinære bevilgninger fra byrådet.

Hove beklager

Til sammenligning tilsvarende dette nesten en fjerdedel av det totale driftsbudsjettet til Fana kulturhus, og er blant de største prosjekttøtterne byrådet har gitt, i følge Hove.

– Vi har altså svart på Åsanens ønsker tidligere, og vil gjøre det vi kan for å imøtekomme også andre behov, selv om det må gjøres innenfor stramme økonomiske rammer.

– Men Åsane historielag bør helst holde seg i skogen?

– Jeg vil gjerne understreke at mine uttalelser her ikke på noen måte var ment som en fornærmelse, sier han, og forklarer at dette var et forsøk på å være konstruktiv i den pågående prosessen om å få bygget et kulturhus i Åsane.

– Jeg mente kun å si at mens historielaget fortsetter det viktige arbeidet i skogen ved Hetlebakke, skal jeg gjøre jobben med kulturhuset. Hvis noen misforstod meg, beklager jeg det, avslutter Hove.

JENSAPLASSET: Bare taket mangler på denne gamle husmannsplassen, som dermed enkelt kunne latt seg restaurere. Legg merke til at boligen er bygget sammen med løen.

” Hvorfor skal våre kulturminner være dårligere enn de som er innenfor bykjernen? ”

Kenneth Bratland

tordner Bratland, som samtidig finner det underlig at et så stort kommunalt selskap ikke makter å ta bedre vare på eiendommer med historisk interesse.

Kan fortsatt reddes

– Dette er trist å se. Huset inneholder to verneverdige gamle stuer, så det er ikke tillatt å rive det.

– Tror du tomteselskapet spekulerer i at huset skal falle sammen av seg selv?

– Ja, dessverre. De kjøper ikke opp eiendommer for å være snille. Håpet nå er at politikerne kan legge press på Bergen tomteselskap, slik at vi kan få reddet huset. På sikt vil de kunne tjene millioner på eiendommene de har kjøpt opp på Almås og i Indre Hordvik. Da er det bare småpenger som skal til her. Han trekker pusten, og retter blikket mot elendigheten foran oss.

– Det er et paradoks at kommunen kan pålegge privatpersoner å holde sine hus og eiendommer i hevd, mens egne bygninger kan råtne på rot, legger han lakonisk til.

Det ligger også en forholdsvis intakt husmannsplass på denne

gården. Den går under navnet Jensaplassen, og ble opprinnelig bygget i 1826. I dag er slike bygg, der hus og løe er bygget sammen, sjeldne å se.

Kulturminneregister

– Tenk å ta med skoleelever hit, slik at de selv kan få oppleve hva en husmannsplass var, sier Bratland, som frykter at også denne nå står i faresonen.

– Sannsynligvis ønsker tomteselskapet å få regulert hele området til boligformål.

– Vil de ikke da møte noen begrensninger i lovverket?

– Det er ikke så sikkert. En del av problemet er at mange av kulturminnene våre ikke er registrert. Planavdelingen kunne selvfølgelig kontaktet oss i Åsane historielag før de regulerer et område, men det skjer så og si aldri.

– Historielaget burde vært høringsinstans, mener Sætre. – Spesielt når det er snakk om større byggeprosjekter, legger Bratland til.

– Men vel så viktig er det at vi får plass et kulturminneregister for Åsane.

Bratland understreker at han ikke mener at alt skal tas vare på.

– Utbygging og vern kan gjerne gå hånd i hånd, mener han.

Byantikvaren fortviler

Etter rundturen i bydelen viser vi noen av bildene til byantikvar Siri Myrvoll, som er leder for kommunens rådgivende organ i forhold til plan- og byggesaker. Byantikvaren er kommunens antikvariske faginstans, og står faglig ansvarlig for kommunens kulturminneforvaltning.

– Hva tenker du når du ser disse bildene?

– Jeg er alltid fortvilet når jeg ser kulturminner forfalle uten å ha mulighet til å gripe inn, medgir hun.

– Imidlertid må jeg føye til at jeg er glad for at vi har gode og aktive historielag som det i Åsane. De har spesialkunnskapen om bydelen, og kan gjøre utrolig mye for å bevisstgjøre folk i sine nære omgivelser om de historiske verdiene som fortsatt er til stede i området.

Tomteselskapet har ansvar

I den grad det kommer plan og byggesaker på disse bygningene vil Byantikvaren gi uttalelser i

forhold til kulturminneverdiene. Disse uttalelsene gis til byggesaksavdelingen i Bergen kommune, som forvalter Plan og bygningsloven.

– Disse husene må, som alle andre bygninger i Bergen kommune, behandles etter Plan og bygningsloven, forklarer Myrvoll.

– Hva synes du om at folk setter i stand privateide historiske bygninger etter eget hode?

– Folk skal selvsagt ikke istandsette kulturminner etter eget hode, men etter lover og regler i plan og bygningsloven og i kulturminneloven der den gjelder (fredete bygg og anlegg).

– Vil dere gjøre noe for å stoppe forfallet av våningshuset i Indre Hordvik?

– Nei. Det er eiernes ansvar å ta vare på sine eiendommer, også når det er kulturminner på disse. Problemet du reiser her gjelder generelt hvilke hjemler man har for å gripe inn i forhold til forfall. Dette er et nasjonalt problem som for tiden ligger til oppfølging i departementet.